

Nívódíj

A KISZ-bizottság nívódíjat adományozott a Közgazdász szerkesztőségének az egyetem korszerűsítésének, a demokrácia fejlesztésének ösztönzéséért, az egyetempolitika nyilvánosságának bővítéséért, a diákság érdekeinek, törekvéseinek felelősségteljes megjelenítéséért végzett munkájáért elismerésképpen.

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM

ÁRA: 1,80 Ft

1985. JANUÁR 31.

Az egyetem tudományos tevékenysége a pártbizottság előtt

JÓ MEDITÁCIÓRA ADOTT ALKALMAT az egyetem tudományos munkájáról szóló előterjesztés, állapították meg a felszólalók az elmúlt félév utolsó pártbizottsági ülésén december 13-án, amikor napirendre került e téma.

Bora Gyula tudományos rektorhelyettes, az előterjesztő elmondotta, hogy az anyagban, melynek tematikáját a párt vb-vel közösen alakította ki, az elmúlt 5 év tudományos tevékenységéről átfogó elemzés megfogalmazására törekedett. Ezúttal ismertették az előterjesztés fontosabb részleteit, megállapításait:

„A TUDOMÁNPOLITIKAI IRÁNYELVEK megvalósításában egyetemünknek, mint tudományos bázisnak jelentősége megerősödött, a témák számának növekedésében és az alkotóképességben sokat léptünk előre... Súlyos probléma, hogy az egyetem oktatási és tudományos színvonalát növelő, nélkülözhetetlen alapvető kutatások pénzügyi támogatása terén gyakorlatilag előrehaladás nem történt.”

Részletezte az anyag az egyetemnek, mint kutatóhelynek az adottságait és a kutatások feltételeit. „1984-ben (III. negyedév) az oktatói létszám összesen: 414 fő volt, ebből egyetemi tanár 41, docens 111. Az egyetemen működő kutatócsoportok és a tanszékhez beosztott kutatók összlet-száma 72, ebből tudományos

tanácsadói rangban 1, tudományos főmunkatársként 14-en vannak állományban. Az egyetemen jelenleg hét kutatócsoport működik... 1984 végén az oktatóink és kutatóink tudományos minősítése a következő: MTA rendes tagja 2, levelező tagja 1 oktató. Az 1985-ös MTA közgyűlésre oktatóink közül újabb 2 fő került javaslatra. A tudomány doktorainak száma: 17, a kandidátusoké 100. Az utóbbi kettő aránya rossz, ugyanis a doktorok száma igen kevés, még akkor is, ha jelenleg többen dolgoznak akadémiák doktori értekezésük elkészítésén. Erre utal az is, hogy az elmúlt 5 évben 30 oktató kapott kandidátusi fokozatot és mindössze 3 a tudományok doktora címet. Nagy erőfeszítésre van szükség, hogy a fenti arányok megváltozzanak, és a tudományok doktori címet minél többen elnyerjék.”

PÉNZÜGYI TÁRGYI FELTÉTELEKRŐL szólva az a vélemény, „hogy az alapvető kutatásokra biztosított pénzügyi támogatás (TKFA) az utóbbi években gyakorlatilag semmit se változott. (391 ezer forint személyi kiadásokra) ennek következtében az egyes tanszéknek és intézetnek juttatható keret annyira minimális, hogy abból komoly munkát elvégezni nem lehet... Az érvényben lévő 2 állami megbízásos szerződéstípus közül az

ügynevezett maradványérdekeltségű problematikus, mert a kutatóknak minimális egyéni érdekeltséget nyújt. Ennek következtében az érdeklődés a szerződések iránt tartózkodó volt sokáig. Volt olyan eset is, amikor a tanszék a szerződést felbontották. Előrelépés már, hogy a jelenleg érvényben lévő és kötés alatt álló szerződések több millió forint összegű pénzügyi keretet biztosítanak tanszékünknek... Az eredmény-érdekeltségű állami szerződések egyetemi és állami érdekeltsége kielégítő, ezért gyakorlatilag vonzóak, de hozzá kell tenni, hogy a pályázatok és az ajánlatok döntően a maradvány-érdekeltségű kutatási szerződésekre vonatkoznak.”

AZ ALKOTÓSZABADSÁG HELYZETÉRŐL megállapítást nyert, hogy „1974-től kezdve napjainkig oktatóink körülbelül 55 százaléka élt ezzel a lehetőséggel, közöttük minden oktatói fokozat képviselve van, többségük adjunktus... Igénybevételeiben azonban némi megtorpanás mutatkozik... A következőkben az alkotószabadság engedélyezését nagyobb körültekintéssel kell véghezvinni, a követelményrendszer pontosításával és a beszámoltatás megkövetelésével.”

Részletes elemzést adott az előterjesztés a kutatói érdekeltségről. „Az egyetemi közvélemény álláspontja az, hogy olyan jövedelmi szint biztosít-

tására lenne szükség, amely az oktatókat a mainál nagyobb mértékben érdekeltté tenné az egyetemi oktató és kutató munka végzésében... Az egyetem belső bérézéspolitikájában kevésbé sikerült érvényesíteni azt, hogy a kutatásban aktív egyének fizetése teljesítményüknek megfelelően alakuljon. Ennek fő oka, hogy a különböző feszültségek következtében nehéz differenciáltabb bérézési gyakorlatot kialakítani. Ugyanez vonatkozik a prámiumokra is. A prámiumrendszer javítására a kutatói érdekeltség szempontjából is szükség van.”

A KUTATÓÉRDEKELTSÉG a szerződéses munkánknál mutatkozik meg elsősorban. Ezen a téren jelentős a differenciáltság a tanszékkel illetve egyes oktatók között. Az ideológiai és elméleti tanszék továbbra is hátrányban van.”

A kutatási témák, kutatási profilok, a kutatások alapegységei fejezetben megállapítást nyert, hogy „az egyetemen a legdöntőbb alapvető feladatnak az oktatási anyagok színvonalának emelését, állandó korszerűsítését, a nemzetközi fejlődés tendenciáinak figyelembevételét és beépítését tartjuk, amely gyakorlati hasznára döntően a szakemberképzésen keresztül népgazdasági társadalmi szinten hasznosul.” (Folytatás a 3. oldalon.)

A dal ugyanaz marad

Kezdődik a félév

Fotó: Nagy Gábor

Megbízatus

Köpeczi Béla, művelődési miniszter megbízta a rektori feladatok ellátásával dr. Szuhay Miklós egyetemi tanárt, az MKKE általános rektorhelyettesét, 1984. december 22-én. E megbízatus érvényes a visszavonásig.

KISZ-bizottság

Irányelvek, elismerések

A párt kongresszusi irányelveinek megvitatásával fejezte be 1984-es évét az egyetem KISZ-bizottsága. Az ülésen részt vettek a hallgatói párcsoportbizalmiak is. A testület úgy értékelte, hogy társadalmunk mai ellentmondásos, nehéz helyzetében az irányelvekben változt helyzelemzés optimistább, mint amelyet egy alapos, mély, tudományos megalapozottságú helyzetértékelés adna. Ez két okból is nehezen érthető. Egyrészt a tudomány gazdasági-társadalmi viszonyainak, a közelmúlt történelmének már igen árnyalt, részletes és alapvetően egybecsengő elemzését érlelte meg, másrészt a párt már nem egy ennél kritikusabb, színteresebb határozatot hozott. Részben az elnagvált helyzetértékelésből adódóan az irányelvekből hiányzik a mai helyzetünkkel kiinduló, tudományosan megalapozott társadalomfejlesztési koncepció, az elsődlegességek kijelölése. A megjelölt teendők többnyire általánosságokban mozognak, a megvalósítás feltételeivel jórészt nem számolnak. A bizottság többek között az ifjúságpolitikára, a KISZ helyére, szerepére és a felsőoktatás fejlesztésére vonatkozó javaslatokat tett.

A KISZ-bizottság a továbbiakban Nívódíjat ítél oda a Közgazdász című lapnak és alkotó kollektívájának. A testület az indoklásban leszögezte, hogy a lap a nem könnyű politikai feltételek között az egyetemi közélet egyik legjelentősebb fóruma, az egyetem korszerűsítésének és a demokrácia fejlesztésének ösztönzője, sikeresen bővíti az egyetempolitika nyilvánosságát és felelősségteljesen jeleníti meg a diákság érdekeit, törekvéseit. A bizottság ez irányú munkájuk folytatására kéri a Közgazdászt és a saját eszközeivel támogatja ebben.

A bizottság elismerésben részesítette az idei golyóba, valamint a Közép-Európa Klub szervezőit. Tájékoztatót hallgatott meg a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsának től, a KISZ-nek az MSZMP KB ifjúságpolitikai határozatából adódó feladatait megvitató táboráról. Egyetemünket — az EFT tagjain, Szilvágy Györgyön és Ferencz Gáboron kívül — Becsev Zsolt, Horváth László, Balogh László, B. Kiss Tamás és Mesterházi Ernő képviseli.

Az ülést kötetlen karácsonyi klubdelután követte.

— 5

Pályázati eredmény

A KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanács 1984-es Társadalomtudományi Alapítványa hét győztese között hat közgazdász — valamennyi Rajk Szakkollégista — dolgozat nyert díjat. A pályázat célja az egyetemi hallgatók közérdekű kutatómunkájának támogatása.

A díjazottak: Rajk László Szakkollégium közössége: A magyar gazdaság működési mechanizmusai a nyolcvanas években — 20 000 Ft; Galambosi Péter—Kovács Lajos—Póvri István (KLTE): A külső kutatómunka szerepe az egyetemi kutatómunka és az ipar

kapcsolatában — 10 000 Ft; Rajk László Szakkollégium közössége: Társadalmi mobilitás vizsgálata a szakkollégiumi tagság körében — 8000 Ft; Such György—Tóth István János: Ipari beruházások empirikus vizsgálata — 5000 Ft; Bukva Anna: A tanácsadói tagság körében — 8000 Ft; Such György—Tóth István János: Ipari beruházások empirikus vizsgálata — 5000 Ft; Bukva Anna: A tanácsadói tagság körében — 8000 Ft; Such György—Tóth István János: Ipari beruházások empirikus vizsgálata — 5000 Ft.

A pályázatot várhatóan 1985 I. félévében is meghirdetik.

Telefongondok

Az épület rekonstrukciós munkálataival, az épület északi szárnyának kiürítésével egy időben jelentkeztek a telefonokkal kapcsolatos gondok. E problémák további okairól Monori János, a gazdasági igazgatóság munkatársa ad felvilágosítást.

— Az I-es ütemterv előírásának megfelelően az északi épületrész kiürítése 1983 III. negyedévére megtörtént. Egyes tanszékére a Kinizsi utcai oktatási épülettömbben nyertek elhelyezést, míg a megmaradó átköltöztek a funkcionáló déli épületrészbe. Távbeszélővel történt ellátásuk a kezdeti időpontban még nem okozott számottevő gondot. A problémák akkor keletkeztek, amikor az építőknek már akadályt jelentett az északi szárnyon lévő 2 darab 104-es tápfejszékény a hozzá tartozó törzs- és felszálló-hálózatokkal együtt. A tápfejszékék lebontása az üzemelő távbeszélő-hálózat 35 százalékát elnémította. Az állomások üzembe helyezése csak ideiglenes építéssel volt megoldható. Ebből egyenesen adódott, hogy az ideiglenes hibaelhárítás mint hibátétel ismételtel jelentkezni fog.

— Miért nem lehet valamit úgy megjavítani, hogy évekig ne okozzon gondot?

— Egy mondatba foglalva elmondhatom, hogy ez időpontban más műszaki lehetőség nem volt.

Az építési területen történő kábelevágásokból eredő hibákért nem lehet az építőket elmarasztalni. Tervezői rész tartalmazza az összes közmű csővezetést és az új postai hálózat csővezetésének előkészítését, illetve megépítését. Ahhoz, hogy az újat megépíthessék, a régit le kell bontani. A váratlan bontásokból adódó hibák ki-

küszöbölése érdekében állandóan kapcsolatot tartottam fenn az építők illetékes vezetőivel. Így a hibaelhárítást hatékonyabban tudtam megszervezni. A rekonstrukciós terv tartalmazza a korszerű liftek megépítését a Sóház utcai lépcsőház párhuzamos oldalán. A liftek megépítéséhez szükséges területen üzemelt az I. emeleten a régi CA 1001-es XXX/300-as crossbar alközpontunk.

A tervnek megfelelően 1984. III. negyedév végén sor került a régi alközpont leszerelésére és egy új, korszerű EP 128-as XXX/300-as alközpont felszerelésére. Az elektronikus alközpont több olyan szolgáltatást nyújt, amit eddig Magyarországon alközpont még nem nyújtott. Ezek felszerelésével most nem foglalkozom, majd amikor nyugodtabb körülmények uralkodnak műszaki téren az egyetemen, akkor kerül sor egy kezelési utasítás kiadására. Ugyanis menet közben bővül a szolgáltatás skálája. A III. emeleten megépített alközponthoz egy ideiglenes hálózatépítés is járult. Az ideiglenes alközponti hálózat 80 darab érpárbővítést eredményezett. Ez lehetővé tette a pincetérben elhelyezett kábelek százszázalékos kitermelésének lehetőségét.

Az új központra való áttállás nem járt számváltoztatással — ugyanis a régi alközpont számmezői megegyeztek az új központi számkiosztásával. Az átállás a remélt számú hibák többszörösét hozta. Ennek elsődleges, mondhatnám egyetlen oka a szerelést végző dolgozók, enyhén szólva, nem kielégítő szakmai felkészültsége. Ez utóbbira vezethető vissza a

(Folytatás a 3. oldalon)

A szakszervezet 1984. évi gazdálkodása

Az 1984. évi költségvetés elkészítésénél az volt az elsődleges cél, hogy a szakszervezet által már eddig is adott szolgáltatások és támogatások ne csökkenjenek, sőt a legraszorultabbakat fokozottabb mértékben segítsük. Ezt a célkitűzést annak ellenére is elértük, hogy kiadásaink a tervezett alatt maradtak. A megtakarítások egy jelentős része csak formálisan jelentkezett, másik része a beszer-

zésektől való tartózkodás és igényhiány miatt merült fel. Ezekre a későbbiek során még részletesen visszatérünk. Mindazon tételtek tehát, amelyek a szociális és kulturális támogatást jelentik, teljesültek, illetve túteljesültek. A megtakarítások gyarapítják pénzállományunkat, tehát nem vesznek el, jövőbeni kiadásaink fedezetére felhasználhatóak.

Bevételek	1984 terv	1984 tény	1985 terv
Tudományi díjakból + külön részesedés	323.200	334.800	349.600
Üdültetésből	145.000	170.200	150.000
Ebtó	31.800	36.500	33.600
Konart	-	55.970	-
Átjutó	-	26.630	-
Egyéb	-	-	20.000
R. alapból	700.000	600.000	700.000
Összes bevétel:	1.200.000	1.224.100	1.253.200
Költségvetési hiány	87.500	-	35.700
Költségvetési többlet	-	390.300	-

BEVÉTELEK:

1. Tagdíjbevétel: tervezett összege az 1983. októberi beszerelés alapján került a költségvetésbe. Így a tervezés időpontjában 796 dolgozó szakszervezeti taggal számoltunk (a tanulók, nyugdíjasok és jogfenntartók száma 249 fő volt, s ma is lényegében változatlan), de 1984 végére a szervezett dolgozók száma 862 főre, azaz 8,3%-kal emelkedett. Az emelkedéssel nem

azonos mértékben — csak 3,6%-kal — nőtt a tagdíjbevétel. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy a tagdíjbeszerelés alapjául szolgáló átlagkeresetet az új dolgozók rontották, de természetesen az év közbeni belépések csak az időarányos növekedést eredményezhették. Végeredményben tehát a szakszervezeti tagdíjből nálunk maradt 323 200 forint tervezett összeggel (Folytatás a 7. oldalon)

— *Imát* vizsgaidőszakot éltem. Egyszer-násra születnek a jó és rossz vizsgák. Amikor az ember elsős, a tapasztalat azt mutatja, sokan megelégszenek a kettessel is, ahogy azonban egyre idősebbek, kezdtek nem elfogadni a nekik nem tetsző jegyet, mondván, ezt

Hát, hogy milyen kérdések vannak?

jobban tudják, mint tegyük fel egy 2-es, inkább visszajönnék. — *Kati*, milyen nem életed első vizsgája?

Minden eldőlt, a tanár beírja a jegyet

Sikerek és kudarcok

— Az igazat megvallva, nagyon félttem. A vizsgaidőszakot gondosan beosztottam, mindenre igyekeztem elég időt hagyni. Az első vizsgám számítástechnika volt. Szerettem volna gyorsan túllenni rajta, mivel év közben nem túlságosan ment, így 3-asnál jobbat nem jósoltam magamnak. A sor rendkívül nehéz volt, elég sok embert kivágtak, én örülhettem a kettesemnek.

★

Péter gazdaságtörténetből vizsgázott. Ötöst kapott.

— Hogy zajlott a vizsga?

— A történelgéletemben szerettem. Különösebben nem tartottam tőle. Négyen vizsgáztunk egyszerre. A tanár adott egy témát, aki tudta, azonnal kezdte. Egymástól vettük át a szót, vagy ő mutatott a következő emberre. Nekem nagyon tetszett ez a vizsgáztató módszer.

★

Zsolt gyors vizsgaidőszakot csinált magának. Öt vizsgáját szinte 2 hét alatt lezavarta, és nem akármilyen átlaggal.

— Matekból megajánlott ötöst kaptam, ezzel eggyel kevesebb lett. Utána a filo, ami-re vagy bejött, vagy nem alapon mentem el, ötöst kaptam. Világgazdaságtanból négyest. Pá-re hagytam a legtöbb időt, és abból kaptam a legrosszabb jegyet. Informatikával szerencsém volt, könnyű sort írtam, ötöst kaptam.

Csak kecsesen és szépen...

Gazdaságföldrajz-vizsgán

— És most mit csinálsz ezzel a rengeteg idővel?
— Sok elmaradásom van, azokat szeretném pótolni. Majd ha lehet, és a meteorológiai viszonyok lehetővé teszik, sielni szeretnék.

★

Gábor irtózatosan dül-sül.
— Mi van veled?
— Négyest kaptam.
— Nem kell úgy elkeseredni egy négyes miatt.

— Igazságtalan volt. Be se fejeztem a fejeletemet, már beírta a négyest. Hiába tiltakoztam, hogy mindent elmondtam, kérdezzen bármit, nem volt hajlandó. Gúnyos mosollyal az ajtó felé mutatott.

★

Egy napot készültem. Ez lett volna az utolsó vizsgám, kirúgott. Talán megérdemlem, visszajövök hétfőn.

★

— Hányast kaptál?
— Ötöst.
— Nem mesélnél arról, hogy mégis hogy zajlott a vizsga?
— Nem merem elmondani, mert sajnos égés lenne az illető tanárnak.

— Gé —

Elhunyt lord Balogh Tamás

Londonban elhunyt lord Balogh Tamás, a nagyra becsült nemzetközi tekintélyű, magyar származású közgazdász.

Balogh Tamás professzor Magyarországon, majd Berlinben és az USA-ban folytatta tanulmányait. Munkája kezdetén londoni bankházakban tevékenykedett, majd 1939-től 1973-ig az Oxfordi Egyetem munkatársa volt. 1950-től az angol munkáspárt gazdasági és pénzügyi bizottságának irányítója, majd később a munkáspárti kormány gazdasági tanácsadója lett. 1974–75-ben a munkáspárti kabinet energiaügyi államminisztere volt.

A Hamstead lordja címet 1968-ban kapta, gyakorlati közgazdasági és kormányzati munkájának elismeréseként.

1979-ben egyetemünkre látogatott, és kritikai elemző előadást tartott Milton Friedman monetarizmusáról. Lord Balogh Tamást 1979-ben, ittjárakor egyetemünk díszdoktorává avatták. „Igen nagy öröm számomra, hogy ahonnan elindultam, ott most öregeimbeként újból befogadnak” — mondta a díszdoktori oklevél átvételkor.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

A patronáló tanári rendszer

Az ipari kar tanácsa január 17-én ülést tartott és megvitatta a patronáló tanári munka hatékonyságáról készült értékelést. A hallgatók és a patronáló tanárok körében végzett kérdőíves felmérés eredményét Balaton Károly foglalta írásban össze: „...A jelenlegi rendszer gyenge hatékonysága, a patronáló tanári megbízásban szereplő feladatok teljes körű ellátása nem reális igény, a patronáló szerep integrál funkcióját sem a tanárok, sem a diákok nem érzik igazán. Eredményeikről főleg segítségnyújtás terén beszélhetünk, s nem a személyre szóló nevelési feladatok ellátásánál... Az eredményes patronáló tanári munkát hátráltatja a tanárok sokoldalú elfoglaltsága (oktatás, kutatás, pénzkéréses, a fiatalabb korosztálynál a lakás megteremtése). Az oktatók be-
reze nem teszi lehetővé, hogy alaptévékenységükből (oktatás és kutatás) elfogadható életszínvonalat érjenek el. A patronáló tanári megbízásban foglalt feladatok maradéktalan teljesítése rendkívül időigényes, s úgy látszik, a jelenlegi feltételek mellett nem valósítható meg... A problémák egyetemi képzésünk egészének gondjait tükrözik. Nem várhatunk el megváltó szerepet a patronáló tanároktól, ha az egyetem egész működésében komoly hiányosságok vannak...”

lyik oktató lehessen patronáló tanár, ne kijelölt oktatók végezzék ezt párt-, vagy állami feladatként.
Lajtner Tamás a hallgatók képviseletében a blokkok visszarendezése, a hallgatók választási szabadságának csökkentése ellen foglalt állást. „A hallgatók a választás szabadságának növebbi bővítése mellett állnak, az egyéni képzési utaki lehetőségeit támogatják” — mondta.
Ollé Lajos és Megyeri Endre is a patronálás tartalmára helyezte a súlyt hozzászólásában, hangsúlyozva, hogy hiába rendelkeznek ki valakit egy csoport mellé patronáló tanárnak, ha a diákok nem ködtetnek hozzá egyébként is.
Kerekes Sándor szerint a jelenlegi feltételek mellett a patronáló tanári rendszer működtetése nagy illúzió, az egyetem tanulmányai során magára hagyja hallgatóit.
Vági Ferenc kifejtette, hogy az egész patronáló tanári rendszer fölösleges, hiszen az oktatás során eleve meg kéne valósulnia a nevelésnek is. A tanárok most igyekeznek megszabadulni a hallgatóktól, örülnek, ha nem fordulnak hozzájuk, mert munkájukban a hallgatók zavaró tényezőnek tekintik. Az általános nyelvével közepette tüneti kezeléssel nem javíthatók az egyetem viszonyai és a közgazdasági diploma értéke — hangsúlyozta Vági Ferenc.
Kovács Sándor azon a véleményen volt, hogy nem a képzés maga nevel, hanem a hallgatóval együtt végzett munka közvetít követhető magatartásmintákat a hallgatóknak.
Véleménye szerint a patronáló tanári rendszerre éppen azért van szükség, mert a nevelés nem valósul meg automatikusan az oktatás során, ahogy az egyébként követelmény lenne.
A patronáló tanár tehát olyan oktató legyen, aki a csoporttal együtt dolgozik — mondta.
A téma vitája után Csáki Csaba tájékoztatta a kari tanácsot arról, hogy a Magyar Tudományos Akadémián február 11-én Csizmadia Ernő 61. születésnapja alkalmából emlékülést tartanak, s akkor avatják föl Csizmadia Ernő portréját is, amely egyetemünk korábbi rektorainak arcképei mellé a tanácsrembe kerül majd. Ehhez kapcsolódó hírként jelentette be, hogy Berend T. Iván e sorozatba tartozó portréját, Csáki Maronyák József alkotását, védettnek nyilvánították.

Mészáros Tamás ezzel vitatkozva fejtette ki, hogy szerinte a korszerű oktatás az egyén önálló munkájára, választásaira, oktatókhoz fűződő munkakapcsolataira épül. Spontán módon alakul tehát ki, hogy ki kinek válik patronáló tanárává. Mészáros Tamás javasolta, hogy bármely

Száz éve született Varjas Sándor

Szemináriumvezető a Galilei-körben

Közéleti-politikai tevékenysége

1905-ben — 20 esztendőes egyetemi hallgatóként — lesz a Magyar Szociáldemokrata Párt tagja. Szabó Ervinnel való barátsága eredményeként és párizsi tartózkodása után a Szociáldemokrata Párt bal-szárnyához csatlakozott és a pártszervezetben ettől kezdve az ellenzékkel szavazott.

Varga Jenővel együtt még egyetemi hallgatóként központi alakja egy szakmailag nagyon sokrétű (matematikust, építésszt, közgazdászt, művészettörténészt, filozófust és mérnököt magában foglaló) társaságnak, akiket haladó politikai felfogás és szocialista meggyőződés fűz egybe. Erről a társaságról közismert volt haladó körökben, hogy Marx teljes „Kapital”-jának nem egyszerű ismerői, de szakértői és harcosai is. (E mű magyarul csak fél évszázaddal később jelent meg.) Varjas Sándor vezette a szemináriumot a Galilei-körben „Marx értékelése” címmel.

Varjas Sándor, Varga Jenő és Polgár Gyula az „Arkhimédész” páholyban együttműködnek haladó polgári elemekkel. E páholy a háború idején példamutatóan járul hozzá a magyarországi antimilitarista delegáció stocholmi kiutazásához. A polgári radikális Polányi Károly „láncbaiktatásakor” a beszédet Varga Jenő tartja.

A parasztsággal való szövetség felismerése és megvalósítása irányába mutató tevékenységük történelmi élelétásukról tanúskodik és elvált a pártvezetés vonalától. Varjas Sándor az egyetem elvégzése után először a jászberényi gimnáziumban helyezkedik el. Bekapcsolódik a város társadalmi életébe: nemcsak a népművelési mozgalomba — ezen a területen ő állandóan aktív —, de az egyéb közügyekbe is. Részt vesz a szocialista pártszervezet létrehozásában.

A város szociáldemokratái az 1910-es országgyűlési vá-

lasztásokon az általános egyenlő és titkos választójog követelését írták zászlajukra. A választást anyagi eszközökkel való zsarolással és lelki terrorral manipuláló Apponyi-párttal szemben Varjasék elvesztették a választási harcot. Varjas Sándornak távoznia kellett a gimnáziumból és többé nem tölthetett be állami intézményben állást, vagyis egzisztenciáját tette kockára a munkások és parasztlakó Magyarországra.

Varjas Sándornak is bizonyos időbe telt, amíg a jászberényi és egyéb tapasztalatokból kiindulva maga is kommunista következtetésekre jutott. A budapesti Izabella utcai Felsőkereskedelmi Iskolának lesz tanára, ahol sok progresszív tanár tevékenykedett (Lengyel Gyula, Polgár Gyula). Varjas Sándorról és tanártársairól mondja visszaemlékezésében Illyés Gyula — mint volt tanítvány —, hogy ezekben a tanároknak akkor megvolt a megfelelő tudatosság és bátorság, hogy „már a háború alatt megtették, hogy május elsején nem tanítottak, épp ezáltal tanítva a legnyomósabbat...”. 1918-ban az ösztirózsás forradalom idején, az úgynevezett propaganda bizottság vezetője lesz, de a Tanácsköztársaság idején is megmarad a tudományos és népszerű propagandaosztály vezetőjének. Sokirányú tevékenységén belül is kiemelkedik az első magyarországi központi pártiskola, az Agitátorképző Iskola megszervezése, ahol Varga Jenővel együtt az egyik legaktívabb előadó („Legújabbkori politikai történelem” címen előadásorozat tart, de előad politikai gazdaságtant, etikát is).

A millennium szellemében cseperedett fel Varjas Sándor, de később egyre tisztulabb tudattal ismerte fel az igaz hazafiságot a dolgozó osztályok és elsősorban a modern proletariátus oldalán. Már gimnazista korában pályadiját nyer a németalföldi szabadságharcról írott munkájával. 1919-ben a „Nagy-Magyarország” elképzeléséről, vagyis az

úgynevezett „integritás eszméjéről” felismerte, hogy nem tudja megnyerni a haladás és a szocializmus számára a korábbi magyarországi nemzeti-ségeket és ezért nem ragaszkodott hozzá.

A Tanácsköztársaság bukása után Varjas bíróság elé került, amely 12 év börtönbüntetést szabott ki rá, de 1922 elején csere útján Moszkvába került. Csak természetes, hogy a bírósági tárgyaláson a védelem tanúi névsorában ott találjuk Illyés Gyulát is.

A szovjet fejlődés első éveit, a NEP-korszak, a szocialista iparosítás, a mezőgazdaság szocialista átszervezése, ötéves tervek — mindezt átélte és a kommunista bolsevik párttal együtt (annak tagjaként) végigharcolta. Munkája éppúgy, mint általában a Szovjetunióba kikerült magyar emigránsok tevékenysége nemcsak tapasztalatszerzés volt, de a Szovjetunió számára fontos és nem-kis jelentőségű tapasztalatátadás is.

Tudományos szakmai munkássága

A logika megbecsült helye nemcsak eredménye a digitális számítógépeknek és általában a műszaki-tudományos forradalomnak, de maga a logika részese, sőt az eszmélet források sorában előfeltétele és előkészítője is volt ennek a forradalomnak. Ezért különös jelentőséggel bír Varjas Sándor munkássága a matematikai logika területén. E század 10-es éveiben végez halmazelméleti vizsgálatokat, majd pedig átfogó tanulmányban tisztázza a marxizmus viszonyát a logikához, s lényegében ez az alapja teoretikus monográfiájának is („Logika és dialektika”).

Könyvalakban is megjelent 1908-as „A kategóriák tradícionális levezetése” című budapesti doktori disszertációja, amely már nem a hagyományos logika alapján íródott, hanem egy tartalmi logika irányába mutat. Varjas már Magyarországon elindul 1918-as „Marx, mint filozófus” cí-

mű tanulmányában a marxista logika felé, de ennek részletes kidolgozására csak a Szovjetunióban nyílik lehetősége. Könyvalakban jelent meg a „Marx és Engels életrajza” című műve.

Az ellenforradalmi rendszer körülményei között veszélybe került. Varjas Sándor életének megmentésére indult akcióban Bertrand Russell is részt vett. A Szovjetunióban töltött évek alatt Varjas világnézetileg még következetesebben szembeszállt mindenfajta antimaterialista és anti-dialektikus tendenciával.

Varjas tudományos életművének középpontjában egy filozófiatörténeti és egy teoretikus munka áll. Az újkori filozófia története című könyve 1926-ban jelent meg oroszul, s ez az első sikeres kísérlet nemcsak magyar szerző, de egyáltalán marxista részéről a filozófiatörténet átfogó megvilágítására, ami érthetően nagy érdeklődést és vitát váltott ki.

Varjast méltán lenyűgözte az eszmék és a logika egyszerű viszonylagos önállóságú fejlődése, másrészt ezek alkalmazhatósága a reális — fizikai, biológiai vagy társadalmi — világra. 1910-es „A logikáról” című dolgozatában már felveti az okság ontológiai és az elégséges alap logikai princípiumainak egymáshoz való viszonya kérdését. Eredményeinek szintézisét fő művében a „Logika és dialektika”-ban fogalmazza meg, amelyben a matematikai logika és a fizika legújabb vívmányainak így a kvantumfizikának a filozófiai megvilágítására törekszik.

1939. szeptember 27-én 2 óras előadás, egy szeminárium, majd pedig egy diszsertáció védésének vitája után Varjas hazaindult, s az egyetem épületének udvarán összeesett, a szíve felmondta a szolgálatot. A szovjet kormány díszsírhelyén márvány emléktábla és bronz dombormű hirdeti: „Varjas Sándor filozófus-bolsevik, 1885–1939”.

Selmezi József

Párttitkárok a választások után

Közös stratégiáért

Az ipar kéri alapszervezet titkára az újabb periódusra ismét Kovács Sándor (52 éves), az ipari üzemszervezési tanszék docense. Az oktatás- és tudománypolitikai felelős Kovács Pál, a statisztika tanszék egyetemi tanára, az agit-prop. titkár Illés Mária, az ipargazdasági tanszék docense. A vezetőségbe 4 új tag került. Az új szervező titkár Kulifai József, a technológiai tanszék adjunktusa. Az ifjúságpolitikai felelős Halászné Sipos Erzsébet, a közlekedés tanszék adjunktusa, a szakszervezeti felelős Bordáné Rabóczki Mária, a számviteli tanszék adjunktusa, a pártépítési felelős pedig Kovács István harmadéves hallgató.

— Nehezebb időszak előtt állunk, mint az előző volt — mondja az újjá választott titkár, Kovács Sándor. — Ma — és minden bizonnyal így lesz holnap is — különféle kényszerek hatására felerősödtek az egyetemen is az egyéni stratégiák, és nagyon nehezen látszanak kialakulni a közös stratégiák, a közösségi stratégiák. A két dolog közül az utóbbi különösen veszélyes, hiszen így még egyszerű kompromisszum sem tud kialakulni

az egyéni stratégiákkal. Olyan ez, mint a Hankiss Elemér által is bemutatott „Közlekedők tragédiájának” csapdája. Minél többen kényserülnek az egyéni boldogulás útjára, annál inkább csökken a közösség haszna, sőt egy idő után nemcsak a háttérrel biztosító egyetem, hanem az egyének hitele és haszna is katasztrofálisan csökken.

Az előttünk álló feladat: hogyan tudjuk elősegíteni az egyetemen valamiféle megegyezésen alapuló közösségi stratégia kialakítását. Hiszen a képzéskorszerűsítés szempontjából ez a döntő kérdés. A legújabb és vészesen közelebb határidők sajnos nem jelentenek automatikus garanciát, mert az egyetemen a megegyezési folyamatok még egyáltalán nem bontakoztak ki. Még a viták alapjai, a különböző elképzelések is nagyon kezdetleges állapotban vannak. Ilyen megegyezéses közös stratégia és program nélkül nemcsak a képzéskorszerűsítésnek nem lehetnek az egyetemen esélyei, hanem enélkül semmiféle közösségi intézmény — legyen az egyetemi tanács vagy pártalapszervezet — nem életképes. Ezek pusztán létét is mindenekelőtt a közös stratégia kidolgozására és megvalósítására való képesség indokolja. A napirenden levő további párt- és állami tisztújításnak a különböző személyek latolgatása mellett ezért kellene legalább ugyanannyi figyelmet fordítani arra, hogy a jelöltek miként ítélik meg helyzetüket, és milyen feladatokat látnak előttük. Vezetésre való alkalmasságukat így is igazolhatnák, mi pedig cselekvési programot választhatnánk mögöttük álló megfelelő személyekkel. Egyetemi „közlegelönket” zöldszen másként aligha tarthatjuk.

A demokratizálásért

Az általános kar 2. alapszervezetében Révész Ferencet (1926-ban született), a filozófia tanszék docensét választották párttitkárra. Révész Ferenc 1945 óta vesz részt a politikai életben, mint a „fényes szelek” nemzedékének tagja, sorsa összefonódott a népi demokratikus forradalmi folyamattal. 1969 óta egyetemünk oktatója.

A pártalapszervezet vezetőségének többi tagja is tapasztalt, áldozatkész, sokirányú tevékenységet folytató kommunista: Surányi Sándor (47 éves), a világgazdasági tanszék docense a szervező titkár, Sölymó Antal (43 éves), a filozófia tanszék adjunktusa az agit-prop. titkár, Csató Tamás (54 éves), a gazdaságtörténeti tanszék tudományos munkatársa látja el az oktatás- és tudománypolitikai feladatokat, Szalkai Istvánné, a könyvtár osztály-vezetője a pártépítési és tömegszervezési felelős. A vezető ifjúsági felelősé Gelényi Csaba (28 éves), a világgazdasági tanszék tanársegéde, a hallgatókat pedig Romics Erika harmadéves diák képviseli.

— A pártszervezeteknek, a kommunistáknak soha nem volt könnyű a helyzetük, ha a feladatokkal összefüggésben

próbálták megfogalmazni tevékenységüket — kezdi terveik összefoglalását Révész Ferenc. — A világgazdasági, nem különben a nemzetközi helyzet mindenki által ismert nagymértékű romlása nemcsak kedvezőtlenül hat élettünkre, szocializmust építő munkánkra, hanem rendkívüli erőpróba elé állította gazdaságunkat, elsodrálással fenyegette mindazt, amit az elmúlt évtizedekben gazdaságban, politikában, társadalomban létrehozottunk. A jelen körülmények között a továbbélés, a folytatás, a felemelkedés megkezdése azért is nehéz, mert a korábbinál szigorúbb világgazdasági feltételek között kell újszerű, renthagyó feladatokat megoldanunk, úgy is mondhatnám, kiűzdenünk. Nemcsak a gazdaságban felhalmozódott ellentmondások, feladatok teszik nehezzé életünket, a politikai szféra sem akkumulált kevesebb feladatot. Mindez tovább nehezíti a kommunista munkáját. A kongresszusi irányelvek is kifejezésre juttatják — s ez úgy gondolom, a gazdasági reform továbbfejlesztésének és egész társadalmi előrehaladásunknak elengedhetetlen feltétele — a társadalom minden szektorában, annak minden szintjén, a szocialista demokrácia továbbfejlesztésére van szükség.

Magától értetődő, hogy mindezt vonatkozik az egyetemünkre is. Úgy érzem, hogy az egyetem rekonstrukciója gyorsabban halad, mint az oktatás tartalmi korszerűsítése. Elsősorú feladatunknak tartjuk, hogy bekapcsolódjunk ebbe a hosszán tartó, permanens korszerűsítési folyamatba. A másik nagy feladatunk — amely össze kell, hogy fonódjon az oktatás korszerűsítésével — tartjuk az egyetemi élet további demokratizálását, mert úgy érzem, sokat kell még tennünk azért, hogy egyetemünk, mint intézmény valóban szocialista módon működjön.

Elvek és valóság alapján

Az általános kar 3. alapszervezete Varsányiné dr. Szabó Mária (39 éves), a tudományos szocializmus tanszék adjunktusát választotta titkárnak. Varsányiné Szabó Mária az ELTE magyar-történelem-tudományos szocializmus szakán végzett, 1967 óta párttag, 10 éve egyetemünk oktatója. A tudományos szocializmus és a munkásmozgalom története tárgyakat tanítja, kutatási témája: a szocializmus politikai rendszerének fejlődése, a szocialista öngazgatás problémáit.

Több eddigi pártfeladat után, az előző ciklusban a pártvezetőség agit-prop. titkára volt.

Az új vezetőség: agit-prop. titkár Gulyás Mihály (NTI), szervező titkár Halász Géza (MSZI), az oktatás- és tudománypolitikai felelős Csépai János (MSZI), a pártépítési felelős Balogh László (pénzügy tanszék). A vezetőségnek két hallgató tagja van, Botka Zoltán és Szilas István.

— Talán szerencsésnek mondhatom magam, hogy

meggyőződésem, választott hivatásom és mozgalmi munkám mindig szorosban összekapcsolódhatott. — mondja Varsányiné Szabó Mária. — Ez ma is olyan közeletiséget tesz lehetővé — s egyben magától értetődővé —, amelynek természetes közege a tudományos szocializmus tanszék új megoldásokat kereső tudományos, oktató- és nevelő tevékenysége csakúgy, mint a pártcsoporthoz és az alapszervezet élete. Manapság egyidőben éljük át az ellentmondásos feltételek szorítását és az előrelépés szükségességének érzését. Ez a kettősség határozza meg legfontosabb tennivalóinkat.

Meg kell találnunk azokat a módokat, amelyek mindannyiunk számára lehetővé, s egyben vállalt kötelezettséggé teszik az egyetem ideológiai-politikai jellemzőinek befolyásolását, a politikázás feltételrendszerének alakítását. Ehhez olyan alapszervezeti életet próbálunk teremteni, amelyben tagjaink érzékenyen reagálnak szűkebb és tágabb környezetünk változásaira, érten és érdeemben állást foglalnak, így kényszerítve ki véleményük figyelembe vételét. S azt, hogy a határozottan megfogalmazott különböző álláspontok tükröződjenek a helyi megoldásokban és megjelenjenek azokban a politikai döntésekben is, amelyek a társadalom közállapotait befolyásolják. Úgy gondolom, hogy ennek a célkitűzésnek felelőlegesen szolgálnak szellemi és ideológiai erőforrásaink. Így lehetővé válik, hogy hallgatóink és oktatóink valóságos együttműködésének eredményeként alapszervezetünk kiformalja, kialakítsa egyéni arculatát, értelmes tevékenységet végezzen.

A közhangulat javításáért

A gazdasági igazgatóság párttitkára továbbra is Kiss Antal (55 éves). 1969 óta dolgozik az egyetemen mint műszaki csoportvezető, majd 1973-tól műszaki osztályvezető-helyettes. Közben emellett 1971–72-ben a főmenőktől is helyettesítette, illetve 1979-től 83-ig fontos szerepet töltött be a rekonstrukció irányításában. 1963 óta párttag, 1969 óta vezetőségi tag, 8 éve az alapszervezet titkára.

A vezetőség tagjai rajta kívül Merczel Pál (anyagbeszerző), Monek Lászlóné (pénzügyi osztályvezető), Kohl Józsefné (a központi épület gondnoka) és Vadász István (a rektori hivatal vezetője). Az utóbbi három új tagja a vezetőségnek.

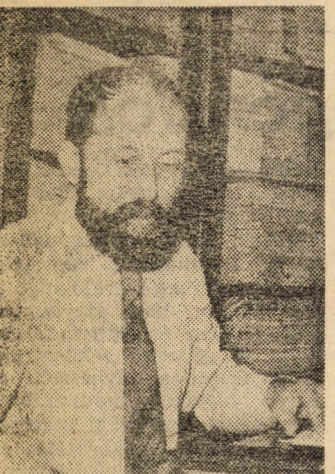
— A többi egyetemi alapszervezethez képest sajátos a helyzetünk — mondja Kiss

Antal. — Alapszervezetünk összetétele a segédmunkástól a diplomásig terjed, a legkülönbözőbb szakmákból tevődik össze és ez meghatározó a pártmunkára nézve. Tagságunk eddig 28 főből állt, nagyobb részüket itt vettük fel a párt sorába. Az utóbbi időben jelentős gondot okoz az igazgatóság, de alapszervezetünk életében, munkájában is, hogy anyagi, egzisztenciális okok, valamint a rekonstrukció sokrétű kihatásai miatt megnőtt a fluktuáció, sajnos sok elvtársunk is megvált tőlünk. Az új időszak sajátossága, hogy a rektori hivatal 9 párttagja a kereskedelmi karól a mi alapszervezetünkbe került, így nálunk is pártcsoporthoz fognak alakulni, valószínűleg három.

Feladatunk van bőven. Az igazgatóság feladata az oktatási szolgálata, a feltételek megteremtése, amely a rekonstrukció közepette és a mind az egyetem, mind az egyén számára romló anyagi helyzet közepette sokkal nehezebb. Egyetemünk életében a most következő a legnehezebb év lesz, fokozatos költözésekkel, sok, a rekonstrukció okozta kellemetlenséggel. Mindez szükségessé teszi, hogy a pártalapszervezet — a szakszervezettel együtt — stabilizáló, a közhangulatot javító feladatot lásson el.

Ma nem mindig könnyű ébren tartani, hogy mi vagyunk az oktatókért és a hallgatókért. Pedig ez munkánk lényege.

Nyitottan a kezdeményezésekre

A kereskedelmi kar pártalapszervezete ismét Mádi Csabát, a külkereskedelmi tanszék 42 éves docensét választotta titkárává.

Mádi Csaba 1966-ban végzett egyetemünkön, rövid ideig külkereskedőként dolgozott, majd 1970-ben doktorált, 71-ben tanársegéd lett, 1980-ban megvédte kandidátusi értekezését, 1981 óta docens. Az MSZMP-nek 1972 óta tagja. Vállalati külkereskedelmi gazdaságtant, külkereskedelmi ismereteket oktat, alternatív tárgyat, szakszemináriumot vezet.

— Kérem, mutassa be a vezetőség többi tagját!

— Részlegesen megújult vezetőség tevékenykedik a következő periódusban. Agit-prop. titkárunk ismét Felber Mária, a piackutató tanszék adjunktusa, a szervező titkár a vezetőségbe most bekerült Skodnik László, a belkereskedelmi tanszék adjunktusa. Rák Józsefné, a piackutató tanszék tudományos munkatársa a tömegszervezési kapcsolatok felelőse, Halmi Gábor, a jogi tanszék tudományos főmunkatársa pedig az oktatás- és tudománypolitikai felelős. A vezetőségnek két

diák tagja van: Csuti György másodéves áruforgalmi szakos hallgató az ifjúsági felelős, Csordás Zoltán másodéves nemzetközi szakos hallgató a pártépítési felelős.

— Mi a vezetőség programja a következő időszakra?

— Vezetőségünk az értékelések szerint korrektül, minden fölösleges hűhót mellőzve az állami vezetéssel jó együttműködésben, nyíltan, demokratikusan, a tagság bevonására törekedve dolgozott.

Két kritikai megjegyzés érte a munkánkat, az egyik az, hogy a vezetőség munkája nem volt kellő mértékben hallgatócentrikus. A változás garanciája, hogy mostantól két hallgató tagja a vezetőségnek. A másik kifogás az volt, hogy a kar életével viszonylag keveset foglalkoztunk.

Hangsúlyozni szeretném, hogy a jövőben is nyitottak vagyunk minden vállalható kezdeményezésre, számítunk is a tagság felvetéseire.

A magam részéről semmilyen akadályt nem látom annak, hogy jó munkamegosztással elébe menjünk a problémáknak, segítsük a vélemények kialakulását, polarizálódását.

A közélet felpozíciójáért

Az általános kari egyes pártalapszervezet új titkára Solt Katalin (32 éves), az elméleti történeti tanszék adjunktusa lett. 1976-ban diplomázott egyetemünk tanár a szakán, azóta egyetemünk gyakorlók, tanársegéde, majd két esztendeje adjunktusa. Szűkebb kutatási területe a magyar szociáldemokrácia, illetve a századforduló haladó polgárságának közgazdasági nézetei. A szervező titkár Herédi István, a szociológia tanszék docense. A vezetőség további öt tagja a pg tanszékéről: Kovács Éva adjunktus, pártépítési

felelős, Horváth Sándor adjunktus, agit-prop. titkár, Tóth Ferenc adjunktus, oktatás- és tudománypolitikai felelős, Gacsályi István tudományos főmunkatárs, tömegszervezési felelős és Bihari Péter adjunktus, ifjúsági felelős.

A fiatal új titkár a legfontosabb feladatokként a következőket jelölte meg:

— Nagy eredmény lenne, ha sikerülne az alapszervezeti pártmunkát felpozícionálni, megélníteni. Az utóbbi néhány évben az alapszervezeti élet — úgy mondják — kiürült. Nem elég egy-egy előadót meghívni és meghallgatni. Sokkal többre van szükség! Politikázás, ideológiai viták tanszékünkön bőven folynak. Miért ne lehetne a legizgalmasabb politikai, ideológiai témákat az alapszervezetekben, nyilvánosan megvitatni? Csak közös gondolkodás eredménye lehet az, hogy közös megoldásokat találjunk.

Új helyzetet jelent, hogy megszűnt a kari csúcsvezetőség, így közvetlenül szólunk hozzá a kari témákhoz. A másik nehéz feladat nálunk az ifjúsági munka. Az elsős hallgatói pártcsoporthoz segítése nem akármilyen feladat. Az elsősök segítségére újfajta módszereket, új utakat kell keresni.

munkahelyein is jelentős pártmunkát végzett. 1979-ben a Nyelvi Intézet pártcsoportha bizalmi helyettesé, 1981-ben pedig bizalmivá választotta.

Az, hogy a hajdani pártcsoporthoz alapszervezetté vált — mondja Kun László —, lehetővé teszi, hogy szorosabb közvetlen kapcsolatot tartson fenn az egyetemi pártszervezet legfelsőbb irányításával. A lépést az intézet nagy oktatói létszáma is indokolta, igaz, a párttagok aránya (25%) jóval az egyetemi átlag alatt marad.

A célunk az, hogy az új alapszervezet feleljen meg a

pártbizottság döntését motiváló elvárásnak.

Mint titkár, fenntartom a kapcsolatot a Nyelvi Intézet és a kereskedelmi kar állami vezetőivel, illetve a karon működő másik alapszervezettel. Mindkét alapszervezetet érintő napirend esetén közös taggyűlést rendezünk! A Nyelvi Intézet specifikus problémáinak megoldása — a munkakörülmények, a laboratórium korszerűsítése, tanszéki szaktantermek létesítése, tetőtér-beépítés stb. — nem elsősorban párt-, hanem állami feladat — ezek megoldásán is munkálkodunk.

Megfelelni az elvárásnak

A Nyelvi Intézet pártcsoportha, amely korábban a kereskedelmi karhoz tartozott, önálló pártalapszervezetté alakult. Kun Lászlót, az orosz nyelvi tanszék adjunktusát választották meg titkárnak.

Kun László 1943-ban, Sárospatakon született.

1971-ben a szegedi JATE bölcsészettudományi karán kintüntetéses német-orosz szakos tanári oklevelet szerzett. 1979 óta egyetemünk nyelvi intézetének adjunktusa.

1970-től párttag, korábbi

FELNŐTTESDI

Először az amúgy is mérkéletes fényár apadt félhomályra, majd egyre feltűnőbbben lassulni kezdtünk. Volt, aki döbbenet elhallgatott, mások csak aggódó körbeteintés után nyugodtak meg, többen meg igyekeztek úgy tenni, mintha semmi sem történt volna. Félfüllel, félszemen azonban mindenki a vezetőre sandított: hallgatásba burkolózik vajon, vagy mond majd valamit ebben a nehéz helyzetben? Az állampolgárok nem sokáig kényszerültek találgatásokra. A bölcs és határozott vezető gyorsan átmondta ezt-azt, s máris döntött: szinte megálltunk már, oly makacs a lassulás, hogy a tényekről tájékoztatni kell a vezetettet. — Mindjárt me-

gyünk majd gyorsabban is, csak most lefultad valami — hangzott a helyi tömegtájékoztatói eszközökből a tény és az optimizmus elegye.

Az emberek vonásai kismultak: lám felnőttség beszélt hozzájuk arról, amit úgyis sejtettek már. Különösen az egyetemistáknak tetszett ez a felnőttesdi nagyon, minden bizonnyal mohón hozzá is gondolták: úristen, hát ha még bele is lehetne szólni, hogy most mi legyen.

De erre már nem volt szükség, kigyúlt a fény, s újra haladtunk...

Mindez egy kettes villamoson történt, egyszer, úgy este tizenegy tájt...

—ár

KUL-TÚRA-közlemény!

ELMARAD A CORIOLANUS

Az utolsó pohár (Tóth Marci és Rajhona Ádám) Fotó: Tatai

A Katona József Színház közönség szervezője kéri, hogy akik még nem látták, de szeretnék megnézni az „Übű király”, „A Manó” vagyis a „Menekülés” című előadásokat, azok inkább a februári — Major Tamás betegsége miatt elmaradó — „Coriolanusok” helyetti előadásokra próbáljanak bejutni. A pénztárnál folyamatosan lehet érdeklődni a visszaváltott jegyek után: február 1-én és 13-án az „Übű király”, február 18-án „A Manó” és február 25-én a „Menekülés” lesz műsoron a Shakespearé-tragédia helyett.

A január 31-i „Az imposztor” előadás helyett pedig Harold Pinter két egyfelvonásosát ajánlják: az „Afféle Alaszka” és „Az utolsó pohár” című darabokat. A tatabányai Orpheusz Színház produkcióját Zsámbéki Gábor rendezte.

A Katona József Színház színészeivel (Bodnár Erika, Vajda László, Básti Juli, Rajhona Ádám, Végvári Tamás).

Az „Afféle Alaszka”-ban egy fiatal lány olyan betegséget kap, melynek következtében sok-sok éven át önkívületi állapotban fekszik, míg végre — és itt kezdődik a darab — felnőtt nőként ébred fel. Hogyan tudatosul az elveszett, kiesett ifjúság, hogyan tudja felvenni a megszakadt kapcsolatot a világgal? Ezt mutatja be Pinter megrázó, torokszorító színművében.

„Az utolsó pohár” egy valóságos feszült légkörben játszódik. De ez a pinteri vallatás modern és általános érvényű! Erőszaknak és durvaságnak szinte nyoma sincs, mégis végig ott feszül a fenyegetettség, a kiszolgáltatottság.

M. A.

TDK-verseny a közlekedési szakon

A közlekedési szak TDK-versenyét december 11-én tartották. Színelvételben dolgozatok kerültek a döntőbe. Az első helyet Tórek Tamás szerezte meg. Dolgozatának címe: A súlydíjas díjazás módra épített fuvarozás gazdasági elemzésének számítástechnikai megvalósítása.

A második helyen Lajtner Tamás végzett. Hatékonyság-

vizsgálat a közlekedésben című dolgozatával.

Budaházy Péternek jutott a harmadik hely. A magyar helybiztosítás rendszerének továbbfejlesztése volt dolgozatának címe.

Mindhárom hallgató negyed évfolyamra jár, s így remélhetőleg az ismereteiket hamarosan a gyakorlatban fogják hasznosítani.

Dr. Hosszú Zoltán

Igéző

Szomorúan lépett ki a kapun. Nem akart rá gondolni, de sehogy sem tudott megszabadulni a súlyos teheről. Pedig olyan jól indult: minden vizsga előre, s akkor itt van az analízis, három nap múlva az utolsó lehetőség. Az utolsó lehetőség ahhoz, hogy folytathassa az első évet, az utolsó lehetőség ahhoz, hogy nyugodtan állhasson szülei elé.

Nagyon letörtten ballagott hazafelé. Gondolataiba mélyed, és szinte fel se figyelt a külvilág zajaira, veszélyeire. Így történhetett, hogy az egyik zebrán pirosan ment át. Alighogy átért, egy rendőr lépett oda hozzá, udvariassan köszönt, majd az idevonatkozó szabályok felől érdeklődött. A fiú zavarban volt, előkerült a személyi, és előkerült a feljelentési notesz is. Egyértelmű volt a helyzet, ám ekkor a kétségbeesés hihetetlen varázserőt csalt a fiú szemébe. Mereven nézni kezdte a rendőrt és szemmel igézni: „nem büntessz meg!” A rend őre pislantott kettőt, zavartan elvette noteszét, s amilyen hirtelen tűnt fel, olyan hirtelen távozott...

A fiú folytatta útját. A következő utcában balra fordult, és ekkor dörögött meg az ég. Csak most vette észre, hogy sűrű, fekete felhő telepedett a városra, percek kérdése a vihar kezdete. Nem volt nála ernyő, nem volt esőkabát. A emellett hihetetlenül utált megézni. Gondolt egyet a kilitástalanság zürzavarában. s felnézett az égre. Mereven bámulta a felleget, s halkán mormogta: „nem lesz eső!” Nem telt bele tíz perc, s újra kivilágosodott...

A fiú hazaért. Ma este nem akart tanulni, hát bekapcsolta a tévét. Focimeccs volt, s bár kimondhatatlanul odavolt a

meccsekért, el is felejtette a mai találkozót. Nézte pár percig, aztán döbbenet anaprotta meg: kedvenc csapatát ronggyá fogják verni. Ugy szaladgáltak a máskor aranylábú fiúk, mint a mérgezett egerek, s vitathatatlan volt a végső győzelem kérdése. Am ekkor az elkéséredés lángja tűzbehozta a fiút. Tekintete mereven tapadt a képernyőre, és mítoszi erővel sügta a bíró fülébe: „itt ma az IKFC nyer!” A szünetben aztán fordult a kocka, és végül három tizeneggyessel, s „némi” bírói segédlettel az IKFC két góllal nyerte a rangadót...

A következő napokban a fiú még több igen különös dolgot hajtott végre. A moziban a kedvenc filmjeit játszatta, elterítette a villamost, és láthatatlan erejével megjavította házukban a két hónapja nem működő liftet. Megmentett egy gépkocsit a karamboltól, tűzijátékot intézett a névnapjára, egy hangversenyen pedig tévesztésre ítélte egy másodhegedűst...

Majd eljött a vizsga napja. Nyugodtan ment be az egyetemre, s nyugodtan ült a feladatokat mellett, holott elő sem vette könyveit. Tudta, hogy behívják a tanszékre, s most már azt is tudta, hogy „elintézi a továbbjutását”. Nem csalódott. Behívták a tanszékre, ahol a tanár felmutatta az értékelhetetlen dolgozatot. A fiú ekkor mereven nézni kezdte a tanárt és szemmel igézni: „nem húzol meg!” A tanár visszanezített mereven, s dühöse kiáltotta: „nem látott még matektanárt?!”

A fiút kivágták. Kivágták, mert nem tudta, hogy bár a másodhegedűs lehet babonás, azért az elsőhegedűs megkönyékezhethetetlen!

Marosi László

Cytológia (3)

Magyarországon 1982-ben 901 méhtestrák megbetegedést jelentettek be. E betegség következtében a fenti évben 370 nő halt meg. A méhtestrák a méh üregét bélelő mirigyekből indul ki, és kifejlődése — mint egyéb más daganatos betegségeké — hosszantartó, ún. rákmegelőző állapotok következménye.

A méhtestrák általában előrehaladott korú nők esetében fordul elő, akiknek a havi vérzése élettani okok miatt elmaradt.

E rosszindulatú daganat kifejlődését előre rendszerint semmiféle tünet vagy panasz nem jelzi. Általában a reproduktív kort követően a hirtelen fellépő „menstruáció-szerű” vérzés az első jel. Ez azonban nem a megfiatalodást, hanem többnyire a kifejlődött méhtestrákot jelzi.

Számos klinikai észlelés figyelmeztet a méhtestrák kialakulásának fokozott veszélyére: pl. az elhízottság, magas vérnyomás, cukorbetegség, hosszantartó hormonkezelés, a menstruációs ciklus alatt jelentkező vérzészavarok és esetleg más, korábban felismert és gyógyított daganat (emlőrák).

A méhtestrák megelőzése tehát a fentebb említett ún. rizikófaktorokkal rendelkező nők fokozott ellenőrzését teszi szükségessé, mert ezeknél a méhtestrák szignifikánsan gyakrabban fordul elő.

A hüvelykenetben fellelhető kóros méhtestmirigysejtek az anatómiai okok miatt csak ritkán kerülnek észlelésre, ezért e módszer ezen betegségek kórismézésében alacsony hatásfokú.

Az alacsony találati arány kiküszöbölésére számos országban több, a méhtest üregéből direkt sejtnyerő eszközt fejlesztettek ki, amelyekkel ambuláns körülmények között, a páciensre nézve minden megterhelés nélkül jól vizsgálható sejttanyag nyerhető. Az aspirációs cytológia a méhtest rákmegelőző állapotának és rákjának felismerését tekintve 90%-os biztonsággal alkalmazható.

A méhtestrákra hajlamosító ún. rizikófaktorokat hordozó nők esetében a célzott méhtest-úri aspirációs cytológiai vizsgálat évenkénti elvégzését javasoljuk.

A méhtestből történő vérzés fellépésekor a cytológiai vizsgálat felesleges, ezen esetekben méhkaparást, illetve szövettani vizsgálatot kell végezni.

Tóth Veronika dr.,
Ifj. Bak Mihály dr.,
ORSZÁGOS ONKOLÓGIAI
INTEZET

Felhívás sportolásra

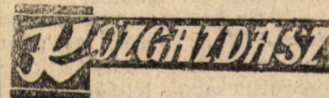
Az 1984—85-ös tanév egyetemi bajnokságaira sakk, súlyemelés, torna, úszás, vívás sportágakban a közeli napokban kell a nevezéseket elküldeni.

Azok a hallgatók, akik a fenti sportágak valamelyikében versengeni szeretnének a bajnoki címekért, helyezésekért, haladéktalanul jelentkezzenek a testnevelési tanszéken.

Zsubori Ervin

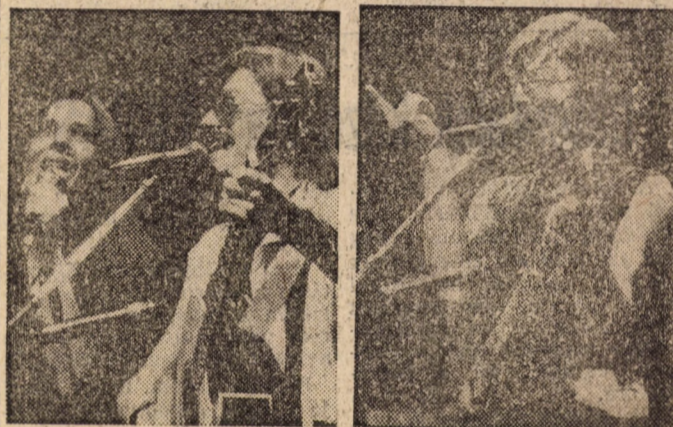
Havaseső

havaseső hull
se sár
se megtisztulás

A Marx Károly
Közgazdaságtudományi Egyetem
lapja
Felölös szerkesztő:
FARKASINSZKYNE HALAY EDIT
Szerkesztőség:
1093 Budapest, IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 174-548.
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Felölös kiadó:
TILL IMRE
vezérigazgató
85-509. Szikra Lapnyomda,
Budapest
Felölös vezető:
CSÜNDÉS ZOLTÁN
vezérigazgató

Az utolsó koncert

Fényképezte: Balázs Gusztáv